

кольоровій гамі, просторовим особливостям, персонажам, гаслам та іншим зображенням, плакат використовували як засіб інформаційного впливу на суспільство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Філософія історії / Бойченко І. В., Горлач М. І., Данільян О. Г., Жиленкова І. М., Мануйлов Є. М. - Харків : Прапор, 2006. - 656 с.
2. Кучерявий В. Психологія реклами і кольору. – [Електронний ресурс]. – Дата опрацювання: 23. 03. 2013. Режим доступу: <http://politiko.ua/blogpost53141>
3. Ностальгія по великому СРСР – [Електронний ресурс]. – Дата опрацювання: 23. 03. 2013. Режим доступу: <http://www.politonline.ru/ventilyator/1447.html>
4. Деревянко А. П., Шабельникова Н. А. История России: учеб. Пособие / А. П. Деревянко, Н. А. Шабельникові - М.: Проспект, 2006. - 560 с.
5. Буланов Д. «Пятилетка сахаропромышленности» (1933) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://new.my-ussr.ru/soviet-posters/work/165-posters-ussr-labour-industry.html>
6. Горелій П. «За 38 млн. тонн нафти с газом в 1941 году!» (1941) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nashpravda.com/photogallery.php?photo_id=100
7. Громицький І. «За реконструкцию транспорта!...» (1931) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://new.my-ussr.ru/soviet-posters/work/165-posters-ussr-labour-industry.html>
8. Гумінер Я. «Арифметика встречного промфинплана» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.russianposter.ru/archive.php?sid=YAnsZb26XRQAVT&rid=30120723400014>
9. Длугач М. «Будущая война будет механизирована до последних пределов» (1931) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.advertiser-school.ru/advertising-history/obzor-sovetskix-soczialnyix-plakatov-1930-1940.html>
10. Долгоруков Н. «На штурм четвертого последнего года пятилетки!» (1931) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.advertiser-school.ru/advertising-history/obzor-sovetskix-soczialnyix-plakatov-1930-1940.html>
11. Єлкін В. «Каждый колхозник, каждая бригада» (1931) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.advertiser-school.ru/advertising-history/obzor-sovetskix-soczialnyix-plakatov-1930-1940.html>
12. Єлкін В. «Профсоюзы - на борьбу за встречный в 10 млн. тонн чугуна...» (1932) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.plakaty.ru/posters?id=1774>
13. Єфанов В. «Ни одного гектара незасеянной земли!» (1931) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.my-ussr.ru/soviet-posters/work/166-posters-ussr-labour-agriculture.html>
14. Югансон Б., Чашніков І. «Сон на работе — на руку врагам рабочего класса» (1931) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.advertiser-school.ru/advertising-history/obzor-sovetskix-soczialnyix-plakatov-1930-1940.html>

Салук В.

Науковий керівник – доц. Окаринський В.М.

КАТОЛИЦЬКА АКЦІЯ ТА СВЯТО «УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ ХРИСТОВІ» ЯК ПОБУДНИКИ МОЛОДІЖНОГО ЖИТТЯ УГКЦ В 30-Х РР. ХХ СТ.

Найвагомішою за наслідками подією в греко-католицькій церкві Галичини, що активізувала молодіжну діяльність у міжвоєнний період, а також у молодіжному конфесійному русі, стала Католицька Акція (КА). Вона запроваджувалася з ініціативи папи Пія XI в середині 20-х рр. ХХ ст. з метою популяризації мирянського руху та розбудови світських структур, організацій всередині Церкви. Ініційована акція мала аполітичний характер і повинна була обороняти підпадаючу віру, мораль, протистояти новітнім ересям, сектантству та популярним радикально-націоналістичній і комуністичній ідеологіям [6], [7].

Українська католицька церква долучилася до всесвітнього руху разом з польською, а український митрополит Андрей Шептицький увійшов до керівництва КА в другій Речі Посполитій і, разом з іншими єпископами, взяв під свою опіку цей процес. Українська церковний уряд отримував субсидії від польської держави і частину коштів виділяв на підтримку молодіжних організацій [9, с. 118], а решту ресурсів залучали з власних фондів.

З річника Католицької Акції [5, с. 14-15] довідуємося про затвердження 3 січня 1931 р. українським єпископством Конституційного статуту КА для греко-католицької Галицької церковної провінції. Того ж року у Львівській Архиепархії повстав відповідний інститут КА (директор І. Бабій), згодом весною 1934 р. – такий же в Перемишльській єпархії (директор

В. Подлуський).

1 грудня 1933 р. був створений головний координаційний керівний орган КА – Генеральний Інститут Католицької Акції Греко-Католицької Галицької Церковної Провінції (ГІКА). Президентом цієї установи призначено доктора М. Дзеровича, директором Р. Гайдука, секретарем став Ю. Редько, генеральним церковним асистентом – єпископ І. Бучко (потім єпископ М. Будка). В червні 1934 р. почав виходити власний офіційний орган – журнал «Католицька Акція».

Доповнювали структуру КА, організовані на місцях Деканальні та Парафіяльні Ради зі своїми осередками та обраним керівним складом і учасниками [29, с. 257].

Крім цих головних товариств ідею Католицької Акції виконували ще такі товариства як «Український Союз Милосердя», «Католицьке Товариство українських письменників і журналістів» ін.

Впровадження КА в Галичині мало свої регіональні особливості. Створення інституцій і керівництво акцією у кожній єпархії відбувалося на свій розсуд, вплив ГІКА не поширився далі як за Львівську Архиепархію, що не сприяло консолідації цього руху. Відомий своїм окремішнім баченням католицького життя, опозиційний митрополиту, Станиславівський єпископ Григорій Хомишин в своїй єпархії з прихильністю втілював ідеї папи Пія XI щодо КА. Хомишин розгорнув цілу мережу товариств «Скала», які мали стати основою для поширення в Станиславівській єпархії ідей КА [2], [10, с. 95].

Церква зверталася до іноземного досвіду, зокрема орієнтувалися на італійську КА, координати свої зусилля з поляками.

Найбільшим досягненням Католицької Акції в Галичині була успішна організація свята «Українська Молодь Христові» («УМХ») 1933 року у Львові, в рамках святкування 1900-ліття від смерті і воскресіння Спасителя-Христа. Цей захід мав плідне продовження в новопосталих молодіжних організаціях.

Проведенню ювілейного свята передувала довга клопітка і злагоджена робота з приготування. Підготовка проводилася цілим рядом структур, таких як ГІКА, Архиепархіальний Інститут КА у Львові, місцеві осередки КА в єпархіях, деканатах та скликаний спеціально Діловий Комітет (голова В. Кузьмович, заст. голови С. Фіголева) [10, с. 28, 36-37]. Для розуміння провадження акції було випущено Правильники парохіяльних і деканальних комітетів. Діяльність усіх структур була чітко скоординована згори, але часто відчувався брак лідерів, особливо в сільській місцевості [8, с. 28, 36-37].

Важливо, що на початку всі владики згідно дивилися на проведення КА, а тому під спільним зверненням до нагоди свята стояли їхні підписи. Хоча згодом, забігаючи наперед, скажемо, що станиславівський єпископ Г. Хомишин не прибув на свято до Львова [4, с. 107-108].

В процесі підготовки організаторам слід було узгодити численні дозволи на проведення свята «УМХ» взагалі і безпосередньо у Львові, який повинен був прийняти велику кількість людей. Тодішня польська влада остерігалася масових зібрань українців, тому виникали численні перепони проведенню цієї акції. Єпископ І. Бучко з того приводу заявив, що свято відбудеться за всяку ціну, навіть без дозволу влади, врешті захід дозволили. Діловий комітет повинен був вирішити транспортне питання (замовлення спецпоїздів, оформлення знижок), розміщення і поселення прибулих, забезпечити економічні відшкодування місту за можливі збитки [8, с. 51-52]. На кінець березня організатори видали докладні інструкції щодо проведення самого свята, в яких закликали молодь не лише Галичини, але й Волині, Полісся, Холмщини та Підляшшя взяти участь у святі «УМХ» [3].

Особливої гостроти при підготовці набуло протистояння націоналістичного табору з проводом Церкви. Частина українських студентів-націоналістів відмовились взяти участь у всеукраїнській маніфестації під гаслом «УМХ», мотивуючи свою позицію тим, що свято проводилося, на їхню думку, на угоду Польській державі. Все ж активну участь у святі «УМХ» взяло загалом понад 200 студентів, не враховуючи сюди санітарної служби, що її виконували студенти-медики [8, с. 62].

Незважаючи на численні перешкоди з боку влади і частини націоналістичних сил, після проведеної тривалої і виснажливої підготовки, свято «УМХ» таки відбулося. Святкування розпочалося на площі перед собором св. Юрія урочистим молебнем і привітанням учасників.

Після цього продовжувались приготування, а храми Львова відчинилися на цілу ніч [8, с. 75]. До міста прибували різні групи прочан. Одна з таких груп у кількості 300 осіб пододала пішки понад 100 км до Львова. Відомо, що тільки з Тернопільського воєводства участь у святі взяло 18 430 осіб. Діловий комітет підрахував кількість осіб, що брали участь у святі. Їх виявилось близько 100 тис. (число трохи завищене), хоча у самому поході вулицями міста брало, за даними того ж таки комітету, до 60 тис. осіб. До Львова прибуло 30 спеціальних поїздів з учасниками свята, та понад 4 тис. возів стояло в передмістях Львова [3]. Всі учасники були одягнені у вишиванки, а обслуговуючі організації («Луг» та ін.) у своїх одностроях.

Головні дійства відбулися в неділю 7 травня. На площі «Сокола- Батька» освятили прапори, учасники склали присягу на вірність Христу. Кульмінацією свята стала архиерейська св. літургія та урочисте св. причастя, до якого приступило близько 20 тис. присутніх. Після служби, молодь, разом з духовенством, під спів хорів і гру оркестру урочисто пройшли головними вулицями Львова, зупиняючись біля українських церков. Це було справжнє торжество української християнської молоді [8, с. 76-89, 96, 102-103].

7 травня 1933 року о 8 годині вечора в Оперному театрі відбулась святкова Академія, на честь закінчення свята «УМХ».

14 травня проводилося свято «УМХ» по усіх парафіях ГКЦ, в якому взяло участь велике число вірних, які теж склали присягу вірності Христу. 20 травня відбулося свято для школярів на площі св. Юра, де участь взяло 4 тис. осіб. Шкільне свято «УМХ» відбулося по усіх більших містах Східної Галичини [1].

Польська преса, пишучи про свято «УМХ», відзначала, що для багатьох поляків проведення такого свята було несподіванкою, але захід пройшов досить організовано і цивілізовано, демонструючи високу українську свідомість [3].

Отже, втілення Католицької Акції та успішне проведення свята «УМХ» в Галичині засвідчило активність української християнської молоді, її здатність до організації та послужило до зародження молодіжних організацій на теренах греко-католицьких єпархій. На жаль, окупація Радянським Союзом Галичини супроводжувалася блокуванням діяльності УГКЦ і разом з тим вільного розвитку молодіжного руху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Беген О. Свято «Українська Молодь Христові» (1933 р.): що залишається за лаштунками? – Ч. 2. / О. Беген. – URL <http://klyros.org/2009/10/shhe-raz-pro-svyato-ukra%D1%97nska-molod-kristovi-1933-r-shho-zalishayetsya-za-lashtunkami-ch2/> (10.03.2011).
2. Беген О. Спроба владики Григорія Хомишина запровадити Католицьку Акцію у Станіславській єпархії / О. Беген. – URL <http://www.laiyugcc.org.ua/history-of-lay-movements/articles/catholic-action-in-stanyslaviv-eparchy.html> (11.03.2011).
3. Беген О. Ще раз про свято «Українська Молодь Христові» / О. Беген. – URL <http://www.laiyugcc.org.ua/history-of-lay-movements/articles/once-again-on-umc-feast.html> (12.02.2011).
4. Єгрешій О. Єпископ Григорій Хомишин: портрет релігійно-церковного і громадсько-політичного діяча / О. Єгрешій. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006. – 168 с.
5. Католицька Акція: вісник Генерального інституту Католицької Акції Греко-Католицької Галицької церковної провінції 1934–1939. – Львів: Бібльос.
6. «Обнова» Організація Української Католицької Університетської молоді, Академічних товариств і її статuti // Праці факультету права і суспільних наук. Т. 2. – Рим: Український католицький університет ім. св. Климентія папи, 1967.
7. Пилипів І. Греко-Католицька Церква – найвпливовіша сила у кристалізації української нації міжвоєнної Галичини / І. Пилипів // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету ім. В. Гнатюка. Серія: Історія / За заг. ред. проф. І. С. Зуляка. – Тернопіль: ТНПУ, 2010. – Вип. 1. – 255 с.
8. Українська молодь Христові. Пропам'ятна книга : докум. збірник. 1933-1988 / [зібрав, упоряд. і зред. М. Гуцалевич]. – Рим-Парма : Видання Української Католицької Єпархії св. свщм. Йосафата в Пармі, ЗСА, 1991. – 464 с.
9. Федевич К. К. Галицькі українці у Польщі. 1920–1939 рр. (Інтеграція галицьких українців до Польської держави у 1920–1930-ті рр.) / К. К. Федевич. – К.: Основа, 2009. – 280 с.
10. Behen O. Akcja Katolicka i ukraińskie organizacje katolickie w Małopolsce Wschodniej w okresie międzywojennym / O. Behen. – Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL, 2009. – 259 s.